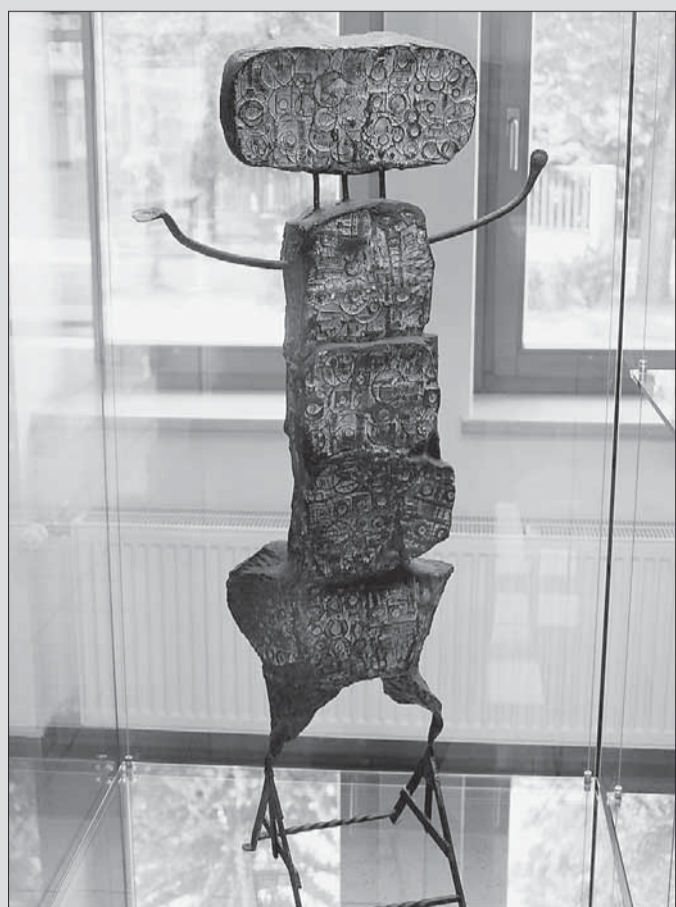

EXPONÁT MĚSÍCE

Postava s otisky od Věry Janouškové

Postava s otisky (1963) je vytvořena z patinované sádky a železa. Věra Janoušková v hospodářském stavení v Dolní Kalné poblíž Nové Paky nacházela odpadový materiál, který se pokoušela nějakým způsobem spojit a dát mu novou formu. V tomto případě vznikla figura redukováná do plošné podoby, navozující pocit vratkosti a bezbrannosti. V soše se kloubí strukturální abstrakce, bez snahy o čistý abstraktní tvar, s předzvěkem nové figurace. Do sbírek Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě byla tato plastika získána akvizicí přímo od autorky v roce 1997.

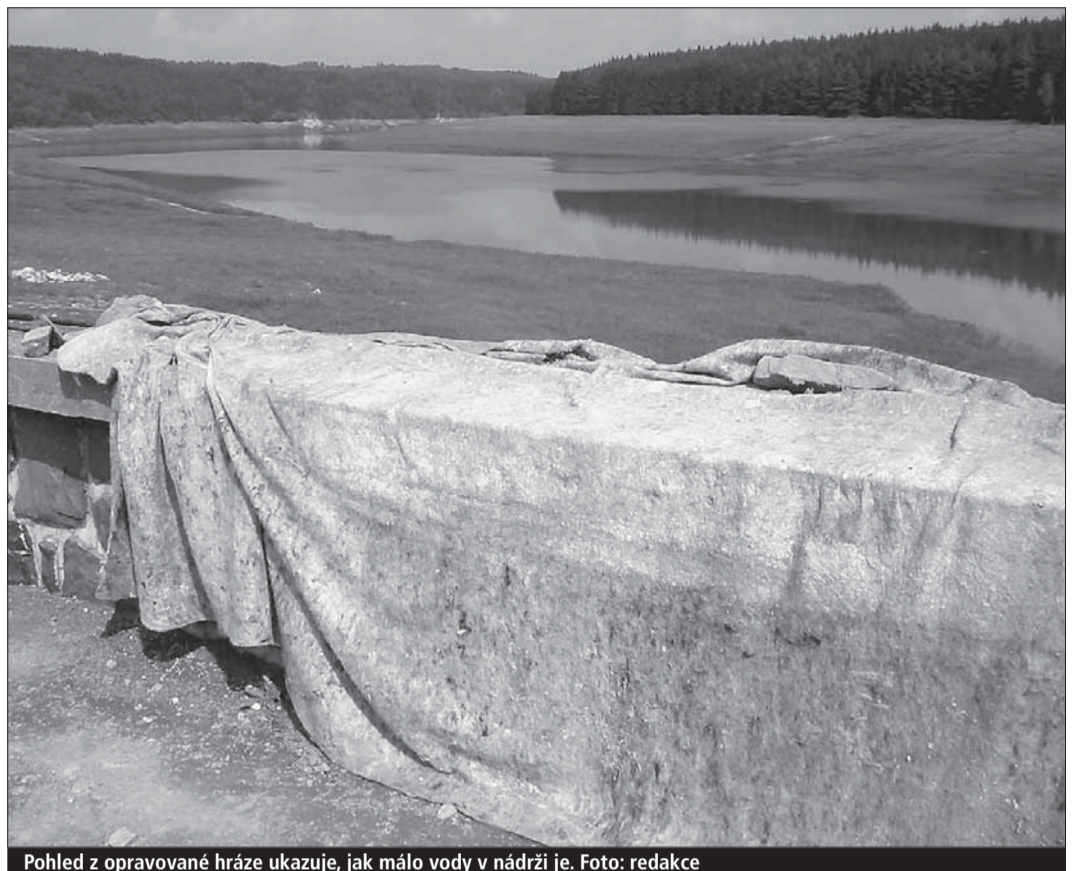
Věra Janoušková je žena sochaře Vladimíra Janouška, spoluzakladatelka skupiny UB12 (1960), členka Nové skupiny (od 1987) a obnovené UB (1990). Počátky tvorby Věry Janouškové spadají do 50. let. Získala si uznání kompozičně a řemeslně kvalitními realistickými sochami. Na přelomu 50. a 60. let prošla rychlou proměnou. Nahradila klasickou sochu neformálnějšími objekty a experimentovala s materiály. Vedle pozoruhodných polychromovaných sáder vznikly první figurativní asambláže kombinující sádku a železo. V soulase s tendencemi strukturální abstrakce usilovala, zejména pomocí otisků reálných zlomků, o prohloubení paměti díla (Postava s otisky, 1963). Redukovala figuru do plošné podoby současného totému nebo stély, neusilovala však o čistý abstraktní tvar.

Léto napomohlo kvalitě vody

Mostišťe • Ačkoliv léto neudělalo téměř nikomu radost, nad jeho deštivými dny si mnuli ruce všichni, kteří se starají o opravu prasklé hráze mostišťské přehrady. Oddechli si také lidé, kteří jsou na pitné vodě z Mostišť závislí.

Poloprázdná nádrž naštěstí v chladných dnech měla stále vodu v běžné kvalitě a nevyplnily se tak krizové scénáře pro horké léto, kdy by byla natolik znečištěná planktonem a mikroorganismy, že by se už nedala upravit na vodu pitnou. V září navíc skončily práce na novém odběrném místě. To znamená, že surová voda pro úpravu se už odebírá více u dna, a tak má i v případě nepříznivého stavu lepší kvalitu.

Opravy hráze také běží podle plánu. Odborná firma vyplňuje vodou vymleté dutiny v těsnícím jílovém jádru speciální směsí. To by mělo narušenou hráz zpevnit a znovu utěsnit. „V průběhu těchto prací navíc nebyly zjištěny další skutečnosti, které

Pohled z opravované hráze ukazuje, jak málo vody v nádrži je. Foto: redakce

by měly vliv na bezpečnost hráze,“ vysvětlil krajský radní pro vodní hospodářství Ivo Rohovský (ODS). Oprava by měla být hotová v polovině listopadu.

Mostišťská přehrada zásobuje

pitnou vodou desítky tisíc lidí ze Žďárska a Třebíčska. Na porušenou hráz se přišlo koncem zimy a správa přehrady ihned nádrž upustila bezmála o dvě třetiny. Hejtman pak v oblasti vy-

hlásil stav nebezpečí, aby zajistil pro nezbytné opravy tu nejvyšší prioritu. Příčinou poruchy je zejména nekvalitně provedená stavba ze šedesátých let minulého století.

Vystrčil: Vláda oslabuje kraje

Regiony • Asociace krajů ostře protestuje proti vládnímu návrhu zákona, který předpokládá vznik osmi nových „nadkrajů“. To by v praxi znamenalo, že by například na Vysočině nebyl krajský soud ani krajské ředitelství policie. „Sociální demokraté s velkou pompou rozjeli reformu veřejné správy a teď, kdy v krajích

nezískali téměř žádnou podporu voličů, se naopak snaží kraje systematicky ničit,“ komentoval situaci hejtman Vysočiny Miloš Vystrčil (ODS). Vládní návrh totiž předpokládá, že za krajským soudem budou lidé z Vysočiny i nadále jezdit do Brna, Českých Budějovic či Hradce Králové. „Jenže to je jenom vrchol ledov-

ce. Představte si například krizovou situaci, kterou řešíme v rámci integrovaného záchranného systému a rychle a účinně se máme domluvit se třemi krajskými policejními řediteli. Nechci domýšlet, co taková časová prodleva může pro lidi z Vysočiny tak znamenat,“ děsí se hejtman Vystrčil.

JAK TO VIDÍM JÁ

Názor člena zastupitelstva Zdeňka Jirsy (SNK) na postoj kraje ke starým ekologickým zátěžím.

Existuje mnoho diskusí o opodstatněnosti vzniku krajů, jejich agilnosti, věnování se problémům, které na ně byly státem převedeny. Obecně se mezi mnoha občany vyskytuje názor, že kraje neřeší důsledně a systémově problémy v oblastech, kde převedení zodpovědnosti bylo pro nabyvatele danajším darem.

V oblasti životního prostředí se tak nachází na území kraje Vysočina poměrně značné množství starých ekologických zátěží, ohrožujících nejen své nejbližší okolí. V rámci regionálních seznamů priorit pro odstraňování starých ekologických zátěží, zpracovaných ministerstvem životního prostředí, a po důkladné analýze, je nejvíce nebezpečným momentem v naší aglomeraci skládka průmyslových odpadů Nový Rychnov, s rizikem ohrožení zdrojů pitné vody zásobujících obec Dolní Cerekev. Ze skládky se šíří horninovým podložím nebezpečné látky typu chlorovaných uhlovodíků, chlorovaných pesticidů, těžkých kovů a další závadné látky, kdy bez aktivního sanačního zásahu může dojít k znehodnocení zdrojů kojenecké pitné vody pro 1200 obyvatel. Odstranění zdroje znečištění, tzv. sanace skládky, představuje náklady řádově v desítkách milionů korun.

Po mnohaletém odsouvání problému státem hledal kraj Vysočina řešení a jeho úsilí se mu začíná dařit. Nadějně se vyvíjí možnost přidělení dotačních prostředků z úrovně EU a SFŽP. Sanační opatření jsou po původních stavu právně a legislativně nevyhmatelná, proto právě zde vyniká role kraje Vysočina, kdy krajské zastupitelstvo odsouhlasilo dofinancování podílu nákladů na likvidaci skládky průmyslových odpadů.

Snažím se vám, občanům, takto předložit doklad o tom, že vznik kraje Vysočina byl opodstatněným a pro toto území velice důležitým prvkem. Vůbec není popelkou, ale etabloval se jako důsledný správce území, snažící se citlivě řešit veškeré problémy.

Regiony chtějí spravovat památky

Státní zámek v Jaroměřicích nad Rokytnou nabízí návštěvníkům úchvatné pohledy. Foto: Luboš Pavlíček

Rajhrad u Brna/Vysočina • Vzácné památky pod péčí státu chátrají. Stará se o ně Národní památkový ústav, nevykonný byrokratický moloch. To jsou závěry letošního čtvrtého zasedání Komise pro kulturu a památkovou péči Rady asociace krajů v Rajhradu u Brna.

Zástupci krajů se shodli na tom, že státní památková péče neplní zcela svou úlohu, investiční dluh památek roste a podle odhadů dosahuje výše až 80 miliard korun. Navíc ministerstvo kultury dává rok od roku do obnovy památek méně peněz. Národní památkový ústav není dobrým správcem památek, jeho 2000 zaměstnanců pracuje neefektivně, zdlouha-

vě a často i nekvalitně. Kraje samy ze svých vlastních rozpočtů dávají do památek více peněz, než dostaly v rámci zákona o rozpočtovém určení daní a jsou prokazatelně lepšími hospodáři než stát. Jedinou možnou cestou, jak uchovat kulturní dědictví je podle zástupců krajů snížení rozsahu majetku spravovaného státem, zvýšení efektivity veřejné správy,

finanční zapojení krajů a soukromých zdrojů.

Pro obnovené památky je třeba nacházet jejich nové využití a zapojení do společenského a kulturního života v regionech. „Byli bychom lepšími vlastníky národních kulturních památek než Národní památkový ústav. Nevidíme důvod proč by zámky v Telči, Náměšti nebo Jaroměřicích měly

být státní,“ říká radní kraje Vysočina pro kulturu Martina Matějková (ODS) a dodává: „Reforma veřejné správy v oblasti památkové péče zůstala na půli cesty, nemocnice, školy, ale i galerie a muzea spravujeme. Proč najednou ta nedůvěra ve vztahu k památkám? Máme k těmto památkám blízký vztah a chceme, aby na Vysočině prosperovaly.“

Kraje také poukazují na neefektivní státní správu v oblasti památkové péče a žádají převedení části kompetencí Národního památkového ústavu na kraje. Komise se jednoznačně shodla na

tom, že hejtmani by se měli zasadit o vznik nového památkového zákona, který by všechny tyto změny akceptoval. Zkušenosti ze Slovenska ukazují, že veřejná správa památkového fondu přenesená na kraje, je funkční, efektivní a v konečném důsledku pro vlastníky památek i dostupnější. Kraje o těchto problémech jedná již jejich připomínky ministerstvem kultury vyslyšeny. „Doufáme, že nový ministr Vítězslav Jandák bude mít jiný přístup a jsme připraveni jednat s ním o celém problému,“ doplnila Matějková.